

Окунська М.О. студентка,

Науковий керівник: Черненко А.П., к.ю.н., доцент,
доцент кафедри кримінально-правових дисциплін
юридичного факультету
(Дніпропетровський державний університет
внутрішніх справ)

ОДНИМ ІЗ ШЛЯХІВ ВИРІШЕННЯ ПРОБЛЕМ ЗАПРОВАДЖЕННЯ ПРИВАТНОЇ ДЕТЕКТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ Є ПРИЙНЯТТЯ ВІДПОВІДНОГО ЗАКОНУ

Запровадження приватної детективної діяльності в Україні є доволі проблемним питанням. Проблема полягає у тому, що у відповідності до засад Конституції України, як Основного Закону держави, людина має право на свободу та особисту недоторканість, їй гарантується таємниця телефонних розмов, листування, кореспонденції тощо [1], а приватна детективна діяльність може суттєво порушувати ці конституційні приписи. Отже, постає серйозне питання про баланс між конституційними правами людини та можливостями приватної детективної діяльності із збору, перевірки та використання інформації про таку людину. Саме тому, запровадження приватної детективної діяльності в Україні сьогодні є актуальним питанням та потребує законодавчого вирішення. У цьому напрямку ведеться відповідна робота, розроблено проект Закону України «Про приватну детективну (розшукову) діяльність» [2], але його прийняття дещо затягується. На наш погляд, зволікання з прийняттям цього Закону має певні причини, на яких хотілося б зупинитися.

Відповідно до нового законопроекту приватна детективна (розшукова) діяльність – це дозволена органами Національної поліції України незалежна професійна діяльність приватних детективів або приватних детективних підприємств (агентств) щодо надання клієнтам на платній договірній основі детективних послуг з метою захисту їхніх законних прав та інтересів на

підставах та в порядку, що передбачені законодавством. Перелік послуг, які можуть надаватися досить широкий. За даними Всеукраїнської асоціації приватних детективів вони поділяються на такі групи:

1) забезпечення економічної безпеки фізичних та юридичних осіб (перевірка бізнес-зв'язків, протидія недобросовісній конкуренції тощо);

2) пошук осіб в Україні та закордоном (пошук осіб, що переховуються від усіх видів відповідальності, пошук родинних зв'язків тощо);

3) забезпечення особистої безпеки особи та членів її сім'ї (перевірка за допомогою поліграфа, перевірка приміщень на наявність звукозаписувальних пристроїв тощо);

4) спеціальні послуги (проведення експертиз, розшук затонулих об'єктів, надання послуг із навчання детективній діяльності);

5) інші послуги, які стосуються приватної детективної діяльності та не суперечать закону [3, с. 121].

Як бачимо, широкий спектр послуг, які можуть надавати приватні детективи, на наш погляд, може позитивно вплинути у першу чергу на безпеку людини, а по-друге на роботу державних органів, так як при взаємодії приватних детективів із органами влади їх ефективність буде значно підвищена. Зокрема, на це й вказує зарубіжний досвід.

Якщо подивитись на досвід запровадження приватної детективної діяльності зарубіжних країн, а саме, Німеччини, Канади, Ізраїлю, Японії, Іспанії, Норвегії, Сполучених Штатів Америки, Мексики, Португалії, Індії, Франції та інших країн, то можна констатувати, що влада цих країн у свій час дуже позитивно зреагувала на соціальні виклики громадян та запровадила інститут приватних детективів. Сьогодні для цих країн світу існування детектива є дуже зручним і звичайним явищем, та достатньо ефективним для вирішення багатьох проблем у суспільстві [4, с. 7].

Досвід Великобританії, США, ФРН демонструє високу ефективність приватної детективної діяльності, яка має відповідну законодавчу базу, натомість досвід Республіки Білорусь є свідченням того, наскільки

неефективною, фрагментарною і навіть кримінальною може бути приватна детективна діяльність, яка ведеться підпільно, за відсутності належного правового регулювання [5].

Із наведених прикладів, можна зробити висновок, що країна, у якій запроваджено інститут приватної детективної діяльності, і яка зробила все для належного урегулювання цього питання на законодавчому рівні, яким були б чітко визначені законні межі цієї діяльності, то детективна діяльність у цих країнах принесла виключно користь суспільству і державі, а ніяк не кримінальні наслідки. Безумовно, закон, яким повинна бути врегульована ця діяльність, повинен бути бездоганим, тільки тоді ця діяльність буде мати позитивні наслідки.

Отже, новий Закон України «Про приватну детективну (розшукову) діяльність» повинен вирішити велику кількість проблемних питань, які стосуються приватної детективної (розшукової) діяльності в Україні, при цьому здатен значно покращити стан захищеності людини, чітко окреслити законні дії приватних детективів й розмежувати їх діяльність від подібної державної діяльності відповідних правоохоронних та інших органів. При ухваленні такого закону нашим законотворцям потрібно ретельно вивчити позитивний досвід прийняття аналогічних законів країнами, де приватна детективна діяльність визнана найкращою, брати до уваги та орієнтуватись на досвід зарубіжних країн.

Список використаних джерел:

1. Конституція України. Прийнята Верховною Радою України 28 червня 1996 року // Відомості Верховної Ради України, 1996. – № 30 – С. 141.
2. Проект Закону України «Про приватну детективну (розшукову) діяльність» від 28.12.2015 року №3726 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=57580
3. Соломяна А.В. Детективна діяльність: особливості запобіжного впливу на злочинність / А. В. Соломяна // Новітні кримінально-правові дослідження –

2016 : зб. наук. пр. / відп. ред. О. В. Козаченко. – Миколаїв : Іліон, 2016. - С. 120-123.

4. Бугайчук К.Л. Інститут приватних детективів за кордоном: порівняльно-правовий аналіз / К. Л. Бугайчук // Право і Безпека. - 2016. - № 1. - С. 7-12.

5. Литвиненко В.І. Зарубіжний досвід здійснення приватної детективної діяльності та його адаптація в Україні / В. І. Литвиненко // Міжнародний науковий журнал «Верховенство права». – 2016. – №1.- С. 97-101.

Орел Ю.В., д.ю.н., доцент,
завідувач кафедри кримінально-правових
дисциплін юридичного факультету
(Дніпропетровський державний університет
внутрішніх справ)

ДЕЯКІ ПИТАННЯ ПРАВОВОГО СТАТУСУ ПРИВАТНОГО ДЕТЕКТИВА

Питання щодо запровадження в Україні діяльності з надання детективних послуг мали отримати своє вирішення і регламентацію у прийнятому 13.04.2017 році Законі України «Про приватну детективну (розшукову) діяльність» (далі – Закон). Однак, на жаль, на сьогодні він так і не набрав чинності, оскільки 03.06.2017 року Президент України, скориставшись своїм конституційним правом, наклав на нього вето та разом зі своїми пропозиціями повернув його на повторний розгляд до Верховної Ради України з метою узгодження положень Закону з нормами законодавчих актів, які є базовими у відповідних сферах правового регулювання.

Не дивлячись на те, що Закон так і не набрав чинності, не можна не заперечувати, що перші прогресивні кроки у реалізації цього напрямку діяльності вже були зроблені. У ньому вперше була надана спроба визначити загальні правові засади організації приватної детективної (розшукової)